

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Born és Gál Ügyvédi Iroda, dr. Gál Péter ügyvéd által képviselt felperesnek, .. által képviselt I.r., .. jogtanácsos által képviselt II.r. alperes ellen, takarékbetétben alapuló követelés iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2008. november 28. napján meghozott 20.P.21.172/2005/33. számú ítélete ellen a II.r. alperes részéről 34. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését azzal hagyja helyben, hogy az elsőfokú ítélet indokolásának 4. oldala 2. bekezdés utolsó mondatát - „A fentiekre tekintettel a II. rendű alperest a C. jogutódának kell tekinteni”- mellőzi.

A peres felek fellebbezési eljárási költségeiket maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes a keresetében a C. által kibocsátott bemutatóra szóló betéti könyveiben aranypengőben elhelyezett pénzösszeg forint ellenértékének és ügyleti kamatának a megfizetésére kérte kötelezni a II.r. alperest, illetve nem teljesítése esetére az I.r. alperest.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. A II.r. alperes vitatta, hogy a C. jogutóda lenne.

Az elsőfokú bíróság az ítéletében a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, fizessen meg az I. és II.r. alperesek javára külön-külön 100.000.-Ft - 100.000.-Ft perköltséget, valamint az államnak felhívásra 301.700.- Ft le nem rótt kereseti illetéket.

Az ítélet indokolása értelmében az elsőfokú bíróság tényként állapította meg, hogy a C. beolvadt a Cz-ba, majd a D-ba; utóbbi két pénzüintézet forintosított takarékbetétei az M. osztályához kerültek, mely takarékbetét állományt vette át a II.r. alperes a megalakulásakor a felhívott G.F. határozatok alapján. Így az elsőfokú bíróság megítélése szerint a mai fogalmak szerinti törvényi jogutódlás megállapítható volt a II.r. alperes vonatkozásában. A csatolt betétkönyvek, és az egyéb okiratok alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a perbeli takarékbetétkönyvek adópengőben elhelyezett betétte alakultak át, amelyek a háború, valamint a gazdasági helyzet miatt bekövetkezett nagymértékű inflációra figyelemmel, a forint bevezetésével elértéktelenedtek, így azok nem kerültek a II.r. alpereshez. Utalt arra, hogy az adópengőben maradt betétek után jogvesztő határidő alatt kártalanításnak volt helye a 7.200/1947. ME. Rendelet alapján.

Az elsőfokú ítélet indokolásának az alperesi jogutódlás megállapítására vonatkozó következtetései ellen, azok törlése iránt a II.r. alperes nyújtott be fellebbezést. Másodlagos kérelme arra irányult, hogy az alperesi jogutódlásra vonatkozó elsőfokú ítélet indokolásának megállapításait az elsőfokú eljárás során előterjesztett bizonyítékoknak megfelelően módosítsa. Kifogásolta a N-i L-ra, mint bizonyítékra hivatkozást, mert annak alapjaként egy téves, pontatlan feljegyzés bizonyítékként nem értékelhető. Hivatkozott azon bizonyított és felperes által sem vitatott tényre, hogy az O. N. V. 1949. március 1-jével alakult meg. Amennyiben bizonyított tényként fogadja el a bíróság, hogy a C. beolvadt a Cz-ba, akkor már ezt követően „megszűnt”, azaz megítélése szerint csak a Cz. alakulhatott át, olvadhatott be a D-rá, melyből következik, hogy az M. T-hoz sem kerülhettek a két pénzüintézet forintállományai, csupán azé mely az állomány átadásakor létezett. Álláspontja szerint a hivatkozott M. körlevelek nem utalnak „törvényi jogutódlásra”, sőt éppen a jogutódlás hiányát igazolja. Hivatkozott arra, hogy a jogutódlásnak ellentmond a két intézet párhuzamos működése, illetve, hogy a régi ügyletek tekintetében a régi intézet jogosult dönten a későbbiekben, továbbá, hogy a felszámolás a mai fogalmak szerint jogutód nélküli megszűnést jelent. Kiemelte, hogy az O. N.V. kizárólag a forint betétek állományát vette át, így ha az M-hez és onnan a II.r. alperes jogelődjéhez forintbetétek kerültek át, akkor a perbeli betétkövetelések 1949. március 1-jén már nem tartoztak ebbe az állományba. Megítélése szerint az elsőfokú bíróság a kereseti kérelem kereteit is túllépte, mert a jelen per tárgyát nem képezte a C. jogutódlása, és a továbbiakban valójában meg sem indokolta a „törvényi jogutódlást”. Utalt arra, hogy amennyiben az M. felelőssége nem állapítható meg a perbeli betétkönyvek kifizetése tekintetében, a II.r. alperes jogutódi minősége is vitatható. A 6.163-3.093/1948. GF. Határozatának jelentőséget nem tulajdonított, mert a határozatban felsorolt pénzüintézetek között nem lelhető fel a perbeli betétkiratot kiállító pénzüintézet vagy annak jogutódja.

Ugyanakkor a GF határozat alapján az ott megjelölt pénzüintézetek tekintetében sem tartotta megállapíthatónak az általános jogutódlást.

A fellebbezésre észrevétel nem érkezett.

A fellebbezés nem alapos.

Fellebbezéssel támadott az elsőfokú ítélet indokolása, annak a II.r. alperes jogutódi minőségére tett megállapításai voltak.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés d) pontja és (2), (4) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes az 1943-ban aranypengőben elhelyezett takarékbetétre alapítottan terjesztette elő a keresetét, amelyet a II.r. alperessel szemben arra hivatkozással érvényesített, hogy annak forint ellenértékének a kifizetésére a II.r. alperes köteles. A felperes keresetere figyelemmel a bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy a II.r. alperessel szemben az igényérvényesíthetőség megállapítható-e, amelyen belül szüükségszerű volt a per tárgyát képező követeléshez kötöten a II.r. alperes jogutódi minőségének vizsgálata.

Nem vitásan a II.r. alperes az 1949. március 1-jével megalakult O. N. V. jogutódja. A felperes keresete alapját képező takarékbetét az 1949. március 1-jét megelőzően létezett egyik magyarországi pénzüintézetnél, a C.nél került elhelyezésre.

A betét elhelyezését követően bekövetkezett társadalmi, politikai változások következményeként a bankrendszer átalakítására és ezen belül az egyes pénzüintézetekre és az ott elhelyezett betétekre is kiható politikai, kormányzati döntések születtek. Az ennek során - az elsőfokú bíróság által az ítélete indokolásában felhívott - rendeletek és határozatok alapján az nem állapítható meg, hogy formailag az O. N. V és ennek folytán a II.r. alperes általános jogutódja a C.nek.

A csatolt iratok alapján az elsőfokú bíróság azt helytállóan állapította meg tényként, hogy a C. beolvadt a Cz.ba, amely beolvadt a D-ba. Arra egyértelmű okirati bizonyíték nem áll rendelkezésre, hogy ez utóbbi takarékpénztár jogutódjának ki tekinthető. A rendelkezésre álló adatok alapján tényként állapítható meg, hogy lényegében egy időben folyt a pénzüintézetek beolvasztása egy „állami bank” létrehozatala érdekében, továbbá a betétállomány átcsoportosítása a forint bevezetésére is figyelemmel. Mindez a D-ra, annak betétállományára is kihatott.

Annak megítélése, hogy a felperes követelését annak megalapozottsága esetén kivel szemben érvényesítheti és így e körben az ún. mai fogalmak szerinti jogutódi minőség megállapítása csak mindezekre tekintettel volt lehetséges. A korábbi magyarországi pénzüintézetekre és az ott elhelyezett betétekre vonatkozó rendeletek és határozatok alapján arra vonható következtetés, hogy egy adott takarékbetét állomány vonatkozásában a mai foglmaink szerint ki volt és jelenleg ki tekinthető jogutódnak. Az elsőfokú bíróság így helytállóan értékelte e körben a rendelkezésre álló bizonyítékokat. Egzakt bizonyíték hiányában a Pp. szabad bizonyítási rendszeréből adódóan annak nem volt akadálya, hogy az elsőfokú bíróság

figyelembe vegye a levéltári iratokat, az azokon található feljegyzéseket és a tárgyan kutatást folytató személy tanúvallomását is és mindezek értékelje az ítéletében felhívott rendeletek és határozatok, illetve a II.r. alperes által a fellebbezésében hivatkozott körlevelekben foglaltak alapján. A fellebbező által hivatkozott körlevelek is két intézmény egyidejű működésére utalnak, ugyanakkor azt a II.r. alperes által nem vitatott tényt is alátámasztják, hogy a forint betétek állománya az M-hez, majd az O. N.V-hez került. A felperes a keresetében a betét II.r. alpereshez kerülését állította, és erre alapítva terjesztette elő keresetét. Mindezek alapján az elsőfokú ítélet 7. oldalán tett megállapítások és így a forint betétek tekintetében a mai fogalmak szerinti törvényi jogutódlásra tett megállapítás okszerű. E körben az ítélet indokolásának megváltoztatására kellő alap nem volt.

A Fővárosi Ítéltábla a Pp. 256/A. § (6) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 253. § (2) bekezdés értelmében az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését - a fentiekben kifejtettek szerint a rendelkező részben foglalt pontosítással - helybenhagyta.

A fellebbezés túlnyomó részben eredménytelen volt, az ellenérdekű félnek igazolható költsége a fellebbezési eljárásban nem merült fel, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdés alapján határozott a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárási költség viseléséről.

Budapest, 2009. április 21.

. Lizák Tibor sk.
a tanács elnöke
. Merőtey Anikó sk.
sk.
előadó bíró

Dr. Molnár Ágnes
bíró

A kiadmány hitelül:

Réczi Imréné
bíróügyi ügyintéző